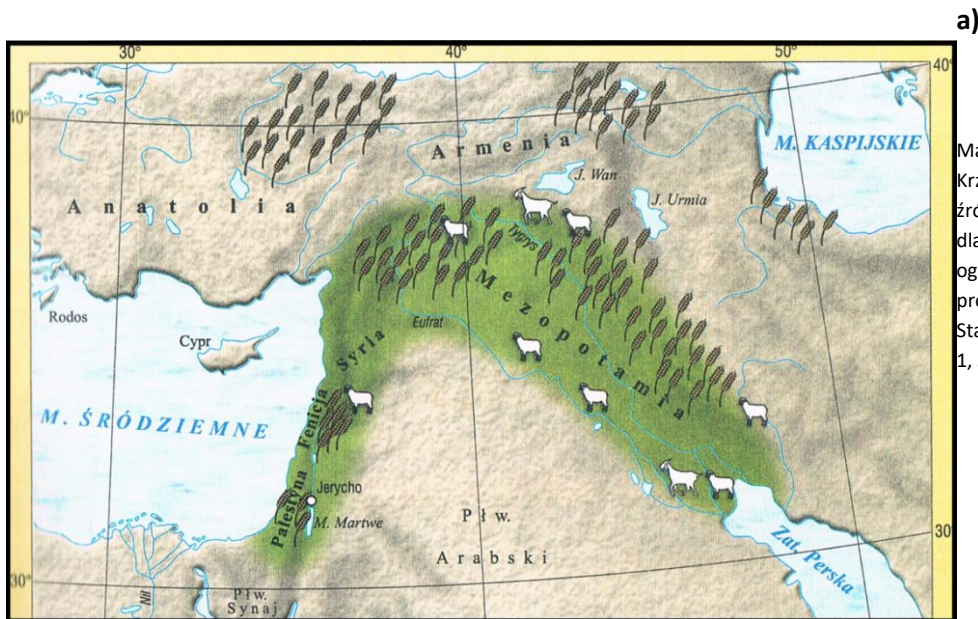

Zadanie 1. (2 pkt)

Materiały źródłowe:

a)
Mapa, za: Teresa Maresz, Krzysztof Juszczyk, Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze, 1, SOP, Toruń 2004, str. 9.

b) „Nil niesie niewiarygodne mnóstwo rozmaitych rodzajów ryb (...). Rozpocząwszy przybieranie od przesilenia letniego, podnosi się aż do jesiennej równonocy i nanosząc zawsze nowy muł, nawadnia zarówno nieużytki, jak i tereny upraw rolnych oraz sady, przez okres tak długi, jak tylko mogliby sobie tego życzyć rolnicy.”

Diodor Sycylijski, Opisanie Nilu, cyt. Za: Teresa Maresz, Krzysztof Juszczyk, Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze, 1, SOP, Toruń 2004, str. 9, 10.

c) „Eufkrat wylewa w początku lata, a poczyną wzbierać na wiosnę, kiedy topnieją śniegi w Armenii, tak że z konieczności pola przemieniąby się w bagnisko, gdyby się nie odprowadziło rowami i kanałami nadmiaru wody, tak jak w Egipcie wody Nilu. Stąd powstały kanały. Wymagają zaś wielkiej pracy.”

Strabon, Geografia – Wylewy Eufratu, cyt. Za: Teresa Maresz, Krzysztof Juszczyk, Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze, 1, SOP, Toruń 2004, str. 10-11.

I. Rozstrzygnij, czy przytoczone źródła potwierdzają tezę o wpływie warunków naturalnych na powstanie pierwszych cywilizacji. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

II. Podaj stosowaną w historiografii nazwę terenu, zaznaczonego w źródle a) ciemniejszym kolorem.

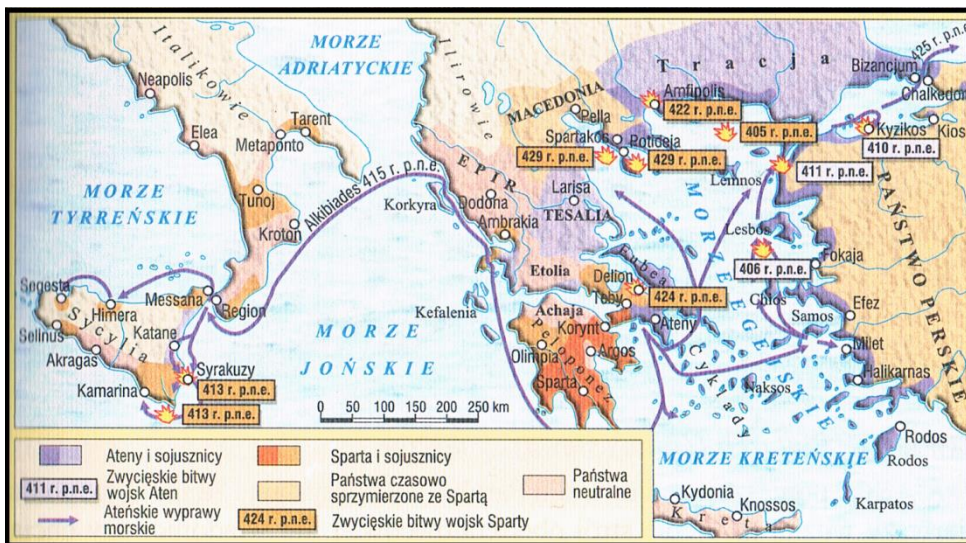
Nazwa:

.....

Zadanie 2. (1 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

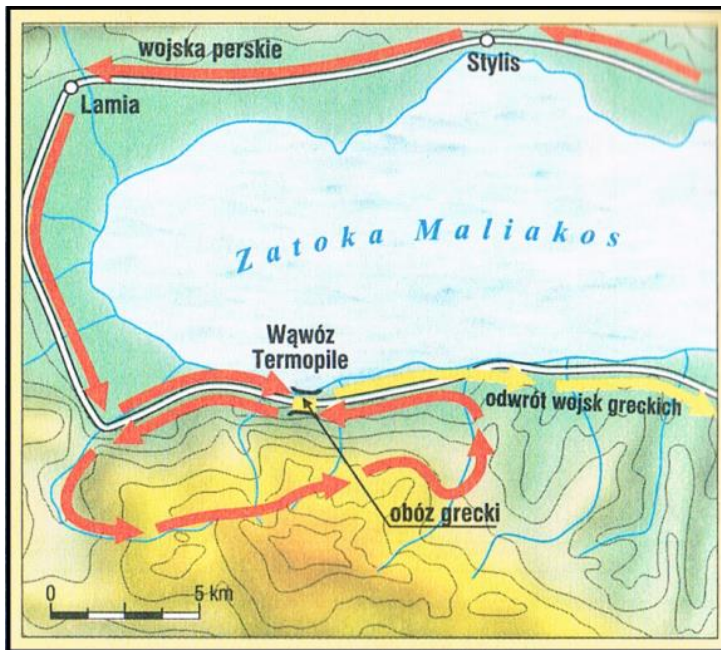
Mapa, za: Teresa Maresz, Krzysztof Juszczyk, Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze, 1, SOP, Toruń 2004, str. 49.

b)

Rzymska mozaika podłogowa, za: <https://www.imperiumromanum.edu.pl>.

c)

Mapa, za: Teresa Maresz, Krzysztof Juszczyk, Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze, 1, SOP, Toruń 2004, str. 48.

Rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe (P), a które fałszywe (F):

Zdanie	P	F
Wszystkie walki, ilustrowane źródłami, zostały stoczone w V w. pne.		
Chronologicznie najwcześniejsza bitwa jest przedstawiona w źródle c).		
Wszystkie źródła przedstawiają walki stoczone przez Greków z Persami.		
Ojcem jednej z postaci przedstawionej w źródle b) był Filip Wielki.		

Zadanie 3. (2 pkt)

Materiał źródłowy:

„Jakkolwiek urzędy z wyjątkiem cenzury obsadzone są według dawnego prawa(...). Ażeby jednak zachować pozory, że nie posiadają (uzurpatorzy) niczego samowolnie, lecz wszystko zgodnie z prawem, zjednoczyli w swoim ręku (...) wszystkie urzędy. (...) Często piastują godność konsulów (...). Tytuł imperatora przybierają (...) zamiast tytułu króla lub dyktatora. (...) Władza trybuńska (...) daje im prawo zniesienia zarządzeń każdego innego urzędnika, jeśli się na nie nie godzą i zapewnia im nietykalność (...).”

Kasjusz Dion, Historia rzymska, cyt. Za: Teresa Maresz, Krzysztof Juszczyk, Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze, 1, SOP, Toruń 2004, str. 68.

I. Podaj nazwę formy cesarstwa rzymskiego, opisaną w źródle:

Nazwa:

.....

II. Podaj imię władcy, który tą formę ustroju ustanowił oraz datę roczną jej wprowadzenia:

Władca:

.....

Rok:

.....

Zadanie 4. (1 pkt)

Materiał źródłowy:

Grafika, za: wikipedia.pl.

I. Podaj nazwę kroju pisma prezentowanego w materiale źródłowym:

Nazwa:

.....

II. Wyjaśnij, jakie znaczenie dla rozwoju pisma i piśmiennictwa miało wprowadzenie tego kroju:

Wyjaśnienie:

.....

.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Materiał źródłowy:

„Księżę polski Bolesław, dowiedziawszy się o śmierci dostojnego cesarza Henryka, uniesiony ambicją tak głęboko zatruty został jadem pychy, że zuchwale rościł sobie prawo, aby go nawet namaszczone i koronowano. Tę jego zarozumiałą zuchwałość wnet dosięga kara boża. Wkrótce bowiem musiał poddać się smutnemu wyrokowi śmierci. Po nim starszy syn jego Mieszko, nadęty podobną pychą, na wszystkie strony rozlewa jad bezczelności.”

Kontynuacja roczników kwedlinburskich, cyt. za: Analiza tekstów źródłowych z historii, Wyd. Szkolne Omega, Kraków 2001, str. 24.

a) Rozpoznaj postacie władców polskich, opisanych w źródle i podaj datę opisanego w nim wydarzenia:

Postacie:

.....

Data:

.....

b) Wyjaśnij, jakie znaczenie w średniowiecznej Europie miał akt koronacji władcy państwa:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (2 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

1. Kościół rzymski przez samego Boga został założony.
2. Tylko sam biskup rzymski może być prawnie nazwany biskupem powszechnym.
3. Tylko on sam może biskupów składać z godności lub do nich przywracać. (...)
8. On sam tylko może używać insygniów cesarskich. (...)
9. Tylko papieża stopy mają całować wszyscy książęta. (...)
12. Jemu wolno władcami rozporządzać (a więc i cesarzy z tronu składać). (...)

b)

Akt papieski:

Ja, (...) biskup, sługa sług Bożych, tobie, umiłowanemu Synowi Henrykowi, z Bożej łaski cesarzowi rzymskiemu Augustowi, zezwalam, aby wybory biskupów i opatów królestwa niemieckiego, którzy podlegają królestwu, dokonywały się w Twojej obecności, bez symonii i jakiegokolwiek gwałtu, w ten sposób, abyś w razie wynikłej między stronami niezgody, za radą lub wyrokiem metropolity i biskupów z tejże prowincji, rozsądniejszej stronie udzielił swej zgody i pomocy. Wybrany niechaj otrzyma od Ciebie za pomocą berła lenna i to, co Ci z tego tytułu i wedle prawa winien będzie, niech wypłaci. (...)

Cyt. Za: Analiza tekstów źródłowych z historii, Wyd. Szkolne Omega, Kraków 2001, str. 38, 40.

I. Podaj nazwy obu dokumentów oraz rozpoznaj postacie papieży, będących ich wystawcami:

Dokument a):	Tytuł dokumentu:	Papież:
Dokument b):	Tytuł dokumentu:	Papież:

II. Rozstrzygnij, czy koncepcja władzy papieskiej prezentowana w obu dokumentach jest taka sama. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

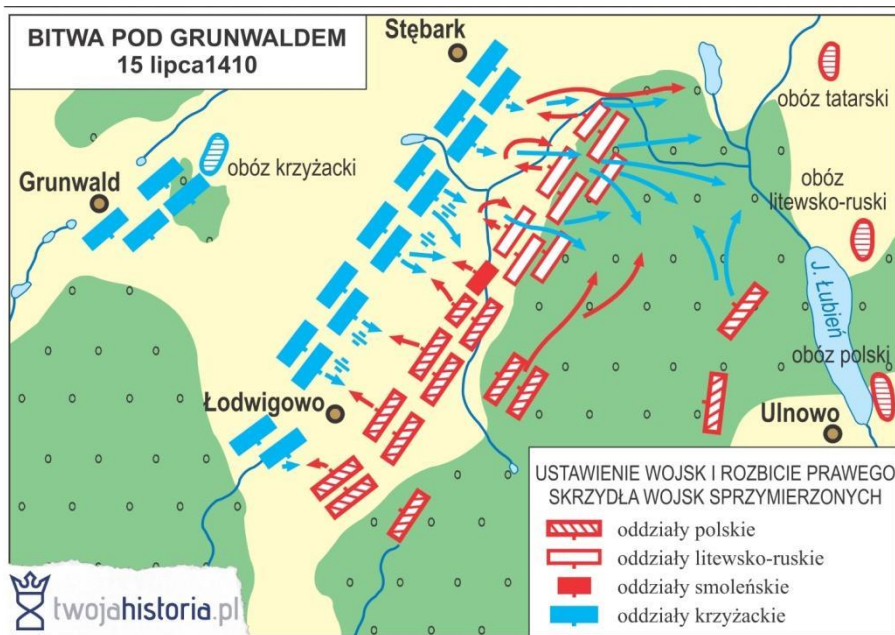
Zadanie 7. (1 pkt)

Materiały źródłowe:

a) *I zwyciężyła wtedy prawda, chociaż przez kilka wieków ukrywana w pomroce, i wyświeciło się dowodnie, co Krzyżacy różnymi wybiegami, fałszem i pozorami starali się uczynić wątpliwe, do kogo należeć miały ziemia pomorska, chełmińska i michałowska. I ziemie te, o które toczyła się walka przez lat półtora sta, przyznane zostały słusznie królestwu polskiemu.(...).*

Jan Długosz, Roczniki, ks. XII, cyt. Za By czas nie zaćmił i niepamięć. - Wybór kronik średniowiecznych, Warszawa 1979, str. 223-224.

b)

Plan, za: Twojahistoria.pl.

Rozstrzygnij, czy decyzje terytorialne przedstawione w źródle a) są bezpośrednim skutkiem konfliktu, podczas którego rozegrała się bitwa prezentowana w źródle b). Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 8. (1 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

(...) Również tenże Wielki Książę (...) przyrzeka i zobowiązuje się wszelkie ziemie zagrabione i straty Królestwa Polskiego, oderwane przez czyje bądź ręce i zajęte, odzyskać własnymi zachodami i kosztami (...) obiecuje wszystkich chrześcijan, a zwłaszcza ludzi obojga płci pojmanyh w kraju polskim i zwyczajem wojennym uprowadzonych, przywrócić do pierwotnej wolności. (...) Następnie wymieniany tu książę (...) przyrzeka także kraje swoje Litwy i Rusi wieczyście wcielić do korony Królestwa Polskiego. (...)

Powstanie państw scentralizowanych i rozwój dążeń narodowych w XIII –XIV wieku. Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, opr. Z. Dąbrowska, Warszawa 1959, nr 10, str. 38-39.

b)

Mapa, Paweł Klint, Piotr Galik, Zrozumieć przeszłość. Dzieje nowożytne. Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Część 2. Zakres rozszerzony. Wyd. Nowa Era, Warszawa 2014, str. 148.

Rozstrzygnij, czy mapa ze źródła b) jest ilustracją dla tekstu ze źródła a). Odpowiedź uzasadnij odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 9. (1 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

Wojciech Kossak, Kircholm, 1605 r. [źródło: http://www.pinakoteka.zascianek.pl/Kossak_W/Images/Kircholm.jpg].

b) „Wojska szwedzkie (...) wtargnęły w granice Rzeczypospolitej w dwóch miejscach – od strony Pomorza i Inflant. Pospolite ruszenie szlachty (...) poddało się armii szwedzkiej, dowodzonej przez feldmarszałka Wittemberga, pod Ujściem (...). Jeszcze większy sukces odnieśli najeźdźcy na Litwie, gdzie najpotężniejsi magnaci (...) nie tylko że poddali się Szwedom, ale zerwali także unię polsko-litewską (...).

Z. Wójcik, Historia powszechna XVI – XVII wieku, Warszawa 1973, str. 454.

Rozstrzygnij, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe, czy fałszywe:

Zdanie:	Prawda:	Falsz:
Konflikty prezentowane w źródłach a) i b) toczyły się za panowania tego samego władcy		
Bitwa prezentowana w źródle a) zakończyła się zwycięstwem polskim.		
Magnaci litewscy, o których mówi źródło b), to Janusz i Bogusław Radziwiłłowie.		
Konflikty Rzeczypospolitej ze Szwecją w XVII wieku zakończył pokój w Oliwie.		

Zadanie 10. (2 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

Mapa, Paweł Klint, Piotr Galik, Zrozumieć przeszłość. Dzieje nowożytne. Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Część 2. Zakres rozszerzony. Wyd. Nowa Era, Warszawa 2014, str. 179.

b)

Artykuł VIII:

By zaś zapobiec powstaniu w państwie sporów w przyszłości, wszyscy i każdy z osobna elektorowie, książęta i stany Cesarstwa Rzymskiego na mocy niniejszego traktatu winni być tak ustalen i utwierdzeni w swoich dawnych prawach, prerogatywach, wolnościach, przywilejach, w wolnym wykonywaniu praw zwierzchnich, zarówno w sprawach kościelnych, jak i świeckich, we włościach, regaliach i w posiadaniu tego wszystkiego, by w samej rzeczy nikt nie mógł ani nie śmiał ich niepokoić pod żadnym pretekstem.

2. Winni oni korzystać bez przeszkody z prawa głosowania we wszystkich obradach nad sprawami Rzeszy, zwłaszcza gdy trzeba będzie stanowić lub objaśniać ustawy, zdecydować o wojnie, nałożyć podatki, uchwalić pobór lub kwaterunek żołnierzy, zbudować w ogólnym interesie nowe twierdze w obrębie terytoriów stanowych, względnie stare wzmocnić załogą, zawrzeć pokój lub przymierze oraz załatwić inne tego rodzaju sprawy. Żadna z tych spraw ani żadna podobna nie może być załatwiona ani przyjęta, jak tylko na drodze walnego głosowania i zgody wszystkich stanów Rzeszy w Sejmie. Osobliwe zaś poszczególnym stanom winno przysługiwać wieczyście wolne prawo zawierania przymierzy między sobą i zagranicą dla własnej obrony i bezpieczeństwa; w ten sposób mianowicie, by tego rodzaju przymierza nie były zwrócone przeciw cesarzowi, Rzeszy i jej ogólnemu pokojowi ani też zwłaszcza przeciwko niniejszemu traktatowi i by nie naruszały w niczym przysięgi, jaka obowiązuje każdego wobec cesarza i Rzeszy. (...)

4. Wolnym miastom Rzeszy przysługuje na równi z innymi stanami Rzeszy decydujący głos zarówno na walnych, jak i partykularnych sejmach; winny one zachować w pełni i nietknięte regalia, podatki roczne, przychody, wolności, przywileje dające im prawo konfiskowania i zbierania podatków i związane z tym korzyści oraz inne prawa uzyskane legalnie od cesarza i Rzeszy lub nabyte przez długoletnie używanie przed tą zawieruchą, a następnie posiadane i wykonywane wraz z wszelkiego rodzaju sądownictwem w obrębie murów i na terytorium [należącym do miasta]; przy tym znosi się, unieważnia i zabrania na przyszłość tego wszystkiego, co na drodze represji, aresztów, zamknięcia dróg i innych aktów przesądzających, czy to podczas wojny pod jakimkolwiek pretekstem wyrosło jako przeciwieństwo i siłą własną aż dotąd zagrażało, czy to następnie mogło wyrosnąć i zagrażać skoro zabrakło sprawiedliwego porządku prawa i egzekucji. Zresztą wszystkie chwalebne zwyczaje oraz ustawy i prawa zasadnicze Świętego Cesarstwa Rzymskiego winny być przestrzegane w przyszłości skrupulatnie po usunięciu wszystkich nieporządków, które wkrały się na skutek zła wojennych czasów.

Historia państwa i prawa. Wybór tekstów źródłowych. Zebrał i opracował: A. Gulczyński, B. Lesiński, J. Walachowicz, J. Wiewiorski, Poznań 1995, str. 49-50.

I. Zaproponuj tytuł mapy ze źródła a). Pamiętaj o uwzględnieniu tematu, czasu i miejsca.

Tytuł mapy:

.....

.....

.....

II. Podaj nazwę i datę roczną podpisania traktatu pokojowego, cytowanego w źródle b). Wyjaśnij, jaki wpływ na władzę cesarską miał ten dokument.

Nazwa:

.....

Data:

.....

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (2 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

Portret, za: Tomasz Maćkowski, Poznać przeszłość. Ojczyzny Panteon i ojczyzny spory. Podręcznik do historii i społeczeństwa dla liceum ogólnokształcącego i technikum, Wyd. Nowa Era, Warszawa 2013, str. 80.

b)

Dwór w Krzykawce, fotografia współczesna, Wikipedia, Wolna Encyklopedia.

I. Podaj nazwę ideologii, której ilustracją są materiały źródłowe.

Nazwa:

.....

II. Rozstrzygnij, czy ta ideologia wpłynęła pozytywnie na zreformowanie i umocnienie Rzeczypospolitej. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (2pkt)

Materiały źródłowe:

a) „Dobry rząd winien opierać się na systemie tak dobrze zbudowanym jak system filozoficzny; wszystkie środki muszą być dokładnie rozważone, finanse, polityka, wojsko zmierzać winny do jednego celu, jakim jest wzmocnienie państwa i powiększenie jego potęgi. System musi jednak z jednej wypływać głowy; a zatem z głowy panującego. Lenistwo, żądza użycia i głupota oto przyczyny przeszkadzające władcom w pełnieniu ich szlacheckiego urzędu, jakim jest uszczęśliwianie ich ludów. (...) Panujący jest pierwszym sługą państwa (...).”

Historia nowożytna 1648 – 1789. Wybór tekstów, oprac. K. Fiwarski, PWN, Warszawa 1954, str. 138-140.

b) „(...) Przekonany, że jest jego przeznaczeniem rządzić ustawicznie, zarówno w sprawach wielkich, jak i małych, władca ten czuł się zobowiązany do rozstrzygania podług własnego uznania o wojnie i pokoju, o traktatach i prawach cywilnych. Więc możliwie równo rozkładał podatki bezpośrednie, upraszczał pośrednie, przemysł ożywiał przy pomocy środków przymusowych i zakazów, udaremniał przemysł, regulował wychowanie młodzieży, seminaria duchowne i obrzędy religijne, zmniejszał liczbę klasztorów, mnożył liczbę parafii wiejskich i zapewniał utrzymanie armii.”

Europa w wieku Oświecenia (1715-1789), w świetle źródeł przedstawił J. Feldman, Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej, z.41, Kraków 1924, str. 23-24.

c) „(...) Spostrzegłszy zaś, że długie brody (...), kołpaki i długie stroje zniekształcają całkowicie oficerów i żołnierzy, wydał ogólny nakaz, by wszyscy jego poddani golili się i nosili krótki ubiór na modłę francuską. (...) Zmiana ta, dotycząca cały naród, stała się przyczyną buntu, który (...) szybko uśmierzył, ucinając głowy tym, którzy nie chcieli się zgodzić na ucięcie im brody (...).”

Europa w okresie panowania Ludwika XVI, w świetle źródeł przedstawił J. Feldman, Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej, z. 38, Kraków 1924, str. 30-31.

I. Rozpoznaj państwa, których dotyczą powyższe teksty:

Tekst a):

.....

Tekst b):

.....

Tekst c):

.....

II. Podaj nazwę systemu polityczno - religijnego, którego cechy przedstawia wyróżniony fragment w źródle b):

Nazwa:

.....

Zadanie 13. (1 pkt)

Materiał źródłowy:

(...) Więc berestecka wojna koło pospolitego ruszenia, że Kozacy uszli nie rozgromieni, że sami obywatele strażę, utarczki, a lud niemiecki stojąc w szyku nic nie odprawował z ciężarów wojennych i bardzo prywatne rzeczy bawiły wszystek czas izbę poselską. (...) Pozwolona była prolongacja i już rzeczy ku dobremu końcowi się miały, aliści na trzecim dniu prolongowanego sejmu, (...) z Upity poseł, mając za uciążliwy dekret sejmowy względem podymnego szesnaściorga, które król Jmć słusznie z ekonomii swojej szawelskiej i innych był aprobował, a Upita poborami wydając, wielu do skarbu winną została; zaniósł protestacją, że dekret skasowany nie był przeciwko wszystkiemu sejmowi i zaraz z izby zniknął, za Wisłę się przewiózł. I tak pretekstem wolności, że za jednego kontradycją nic się nie stanowi na sejmie, sejm się rozerwał(...)

(Kontradycja – sprzeciw)

Ustrój polski w XVI – XVIII wieku, oprac. W. Szczygielski, „Teksty źródłowe do nauki historii w szkole”, nr 20, PZWS, Warszawa 1960, str. 18-19.

Podaj nazwę zasady, opisanej w powyższym tekście:

Nazwa:

.....
.....

Podaj datę zastosowania tej zasady po raz pierwszy w sejmie oraz nazwisko posła, który to uczynił:

Data:

.....

Nazwisko:

.....
.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Materiały źródłowe:

a) *[Z powodu] niezgody domowej i postronnych [najazdów] Rzeczypospolitą [...] ratować musimy [...]. Udało się nam stanom Rzeczypospolitej [...] niektóre punkty oprócz konstytucji obwarować. Ponieważ niepoliczonymi stratami doświadczyliśmy tego, że bez własnego regularnego wojska i regularnej [dla niego] płacy, nigdy bezpiecznie i z honorem utrzymać się nie możemy; zważając z drugiej strony niedostatek kraju całego, postanowiliśmy liczbę wojska koronnego dawniejszego trzydziestotysięcznego zredukować do liczby, jak następuje: 18 tysięcy – 3924000 złotych a w Wielkim Księstwie Litewskim 6 tysięcy – 2046000 złotych.*

[w:] Marek Ferenc, *Epoka nowożytna. Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001, s. 191–192.

b)

I.

2. Obywateli [miast], jako ludzi wolnych, ziemię w miastach przez nich osiadłą, ich domy [...] własnością ich dziedziczną być przyznajemy [...].

11. [...] szlachcie [...] przyjęcie obywatelstwa miejskiego [...], prowadzenie wielkiego handlu, utrzymywanie rękodzieł nic odtąd szkodzić ani uwłaczać nie będzie [...] w zaszczycie szlachectwa.

II.

O prawach mieszczan:

1. [...] Neminem captivabimus, nisi iure victum na osoby w miastach osiadłe rozciągamy.

2. Miasta [...] przed każdym sejmem jednego plenipotentą większością głosów wybierać będą z obywateli [...]. Ci [...] w sprawach dotyczących miast i handlowych głos stanowczy mieć będą a w innych sprawach głos doradczy mieć mają.

4. Po odbytej dwuletniej wysłudze publicznej [...] wybrani od miast plenipotenci w następnym sejmie zaraz nobilitowani być powinni [...].

5. Wolno odtąd każdemu mieszczaninowi dobra ziemskie nabywać.

8. W całym wojsku dla obywateli miejskich odtąd wolny wstęp do dostugiwania się rang oficerskich.

[w:] Marek Ferenc, *Epoka nowożytna. Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001, s. 257–260.

Rozstrzygnij, czy oba prezentowane teksty powstały w trakcie obrad tego samego sejmu.

Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 15. (1 pkt)

a)

Gdzie w jednej osobie lub w jednym ciele Urzędowem władza prawodawcza łączy się z władzą wykonawczą, tam nie masz wolności, albowiem istnieje obawa, że ten sam monarcha lub ten sam senat stanowić będzie prawa tyrańskie, by je wykonywać po tyrańsku. Nie masz również wolności, skoro władza sądownicza nie jest oddzielona od władzy prawodawczej i wykonawczej. (...) Wszystko przypadnie, jeżeli ten sam człowiek lub to samo ciało, ciało najmożniejszych, szlachty lub ludu wykonywać będzie wszystkie trzy władze: stanowienia praw, wykonywania uchwał publicznych i sądzenia zbrodni lub sporów prywatnych.

Europa w wieku Oświecenia (1715-1789), w świetle źródeł przedstawił J. Feldman, Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej, z.41, Kraków 1924, str. 24-25.

b)

Kamienica Celejowska w Kazimierzu Dolnym

Kamienice w Kazimierzu Dolnym

http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Plik:Kazimierz_Dolny_%28kamienica_pod_sw_Mikolajem_i_Krzysztofem%29_01.jpg.
http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Plik:Kazimierz_Dolny_083.jpg.

Rozstrzygnij, czy tekst źródła a) i ilustracje źródła b) powstały w tej samej epoce. Odpowiedź uzasadnij odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 16. (1 pkt)

Materiały źródłowe

a)

„1. Czym jest stan trzeci? – Wszystkim.

2. Czym był on dotąd w życiu politycznym? – Niczym

3. Czego żąda? – Być czymś.”

Cyt. Za: B. Burda, B. Halczak, R.M. Józefiak, A. Roszak, M. Szymczak, Historia 2. Czasy nowożytne, Zakres podstawowy. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Operon, Gdynia 2004, str. 215.

b)

„Na ogół cesarz nigdy nie radzi się (...) w sprawie samych projektów, tylko co do najlepszych sposobów ich wykonania. (...). Wszystko korzy się dziś we Francji przed cesarzem i jego rodziną. Nie ma już opinii publicznej we Francji (...). Podobnie ma się ze względami okazywanymi najbardziej stanowi wojskowemu przed wszystkimi innymi klasami obywateli.”

Wojciech Kalwat, Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi, poziom podstawowy i rozszerzony. Klasa 2 liceum i technikum, Wyd. Stentor, Warszawa 2006, str. 154-155.

Rozstrzygnij, który z cytowanych tekstów (a czy b) powstał wcześniej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

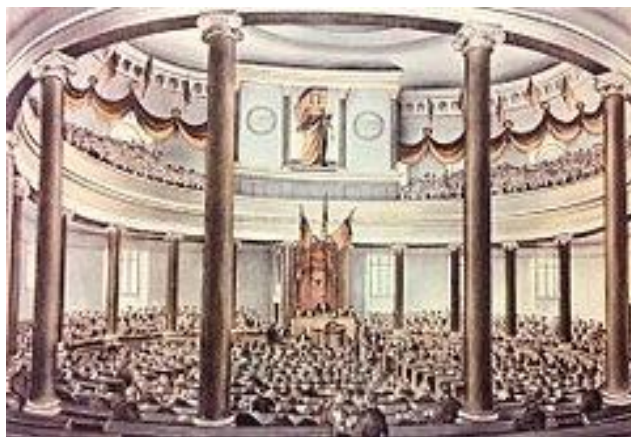
.....

.....

.....

Zadanie 17. (2 pkt)

a)

Ilustracja, za: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Germania_\(Kościół_Świętego_Pawła_we_Frankfurcie_nad_Menem\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Germania_(Kościół_Świętego_Pawła_we_Frankfurcie_nad_Menem)).

b)

„Niemcy nie oczekują od Prus liberalizmu, lecz siły.(...) Prusy powinny zebrać i zachować swoje siły aż do odpowiedniej chwili, którą już niejednokrotnie zmarnowały. (...) Wielkich zagadnień chwili nie rozstrzyga się za pomocą mów czy postanowień większości (to właśnie był wielki błąd lat 1848 i 1849), lecz żelazem i krwią.”

Cyt. Za: Michał Kopczyński, Poznać przeszłość, zrozumieć dziś Historia czasy nowożytne. Część 2: 1697 – 1871 Klasa 2 liceum i technikum Wyd. Stentor, Warszawa 2006. str. 171.

I. Podaj nazwy dwóch koncepcji zjednoczenia Niemiec, które były rozważane w trakcie obrad parlamentu, ilustrowanego źródłem a).

Nazwy koncepcji:

.....

II. Rozstrzygnij, czy plan zjednoczenia Niemiec przyjęty w trakcie obrad tego parlamentu jest taki sam, jak prezentowany w źródle b). Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 18. (2 pkt)

Materiały źródłowe:

a) „Do broni więc, Narodzie Polski, Litwy i Rusi, do broni! Bo godzina wspólnego wyzwolenia już wybiła, stary miecz nasz wydobyty, święty sztandar Orła, Pogoni i Archaniola rozwinięty”

Wojciech Kalwat, Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi, poziom podstawowy i rozszerzony. Klasa 2 liceum i technikum, Wyd. Stentor, Warszawa 2006, str. 170.

b) „(...) Długie cierpienia nasze znane światu całemu: przysięgą zaręczone przez dwóch panujących, a pogwałcone tylekroć swobody nawzajem i naród polski od wierności dziś panującemu uwalniają (...). Naród zatem polski, na sejm zebrany, oświadcza, iż jest niepodległym ludem i że ma prawo temu koronę polską oddać, którego godnym jej uzna (...).”

Wojciech Kalwat, Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi, poziom podstawowy i rozszerzony. Klasa 2 liceum i technikum, Wyd. Stentor, Warszawa 2006, str. 165-166.

c) „Jest nas dwadzieścia milionów, powstańmy razem jak mąż jeden, a potęgi naszej żadna nie przemoże siłą, będzie nam wolność, jakiej dotąd nie było na ziemi, wywalczymy sobie skład społeczeństwa, w którym każdy podług zasług i zdolności z dóbr ziemskich będzie mógł użytkować (...).”

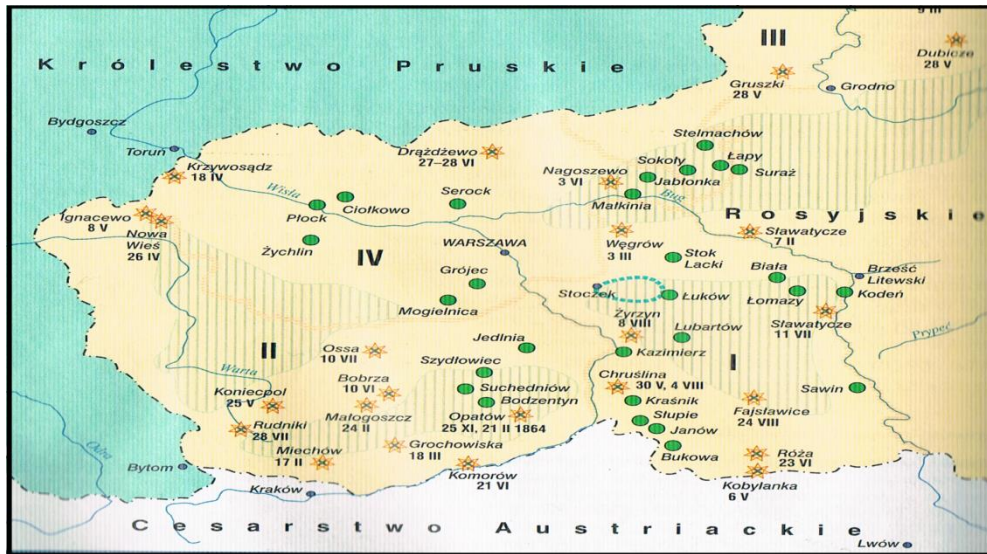
Wojciech Kalwat, Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi, poziom podstawowy i rozszerzony. Klasa 2 liceum i technikum, Wyd. Stentor, Warszawa 2006, str. 167.

d)

Mapa, B. Burda, B. Halczak, R.M. Józefiak, A. Roszak, M. Szymczak, Historia 2. Czasy nowożytne, Zakres podstawowy. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Operon, Gdynia 2004, str. 329.

e)

Mapa, B. Burda, B. Halczak, R.M. Józefiak, A. Roszak, M. Szymczak, Historia 2. Czasy nowożytne, Zakres podstawowy. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Operon, Gdynia 2004, str. 334.

f)

Ilustracja, Michał Kopczyński, Poznać przeszłość, zrozumieć dziś Historia czasy nowożytne. Część 2: 1697 – 1871 Klasa 2 liceum i technikum Wyd. Stentor, Warszawa 2006, str. 183.

I. Przyporządkuj źródłom a), b), c) odpowiadające im źródła d), e), f).

Źródło a)	Źródło.....
Źródło b)	Źródło.....
Źródło c)	Źródło.....

II. Wyjaśnij znaczenie wymienionych w źródle a) symboli Orła, Pogoni i Archanioła:

Orzeł:

Pogoń:

Archanioł:

Zadanie 19. (1 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

Plony w kwintalach z hektara:			
Pszenica:			
Prowincja:	1878-1882	1894-1898	1909-1913
Królestwo Polskie:	9,4	9,7	12,4
Galicja:	9,0	9,2	11,7
Zabór pruski:	11,2	12,1	21,6
Ziemniaki:			
Prowincja:	1878-1882	1894-1898	1909-1913
Królestwo Polskie:	63,0	79,0	95,0
Galicja:	72,0	100,0	111,0
Zabór pruski:	65,0	85,0	148,0

Cyt. Za: Analiza tekstów źródłowych z historii, Wydawnictwo Szkolne Omega, Kraków 2001, str. 129.

b) „*Nie nadane dotąd prawem własności lub czynszu wieczystego, lub wieczystej dzierżawy chłopskie gospodarstwa (...) nadane być mają prawem własności, a ciężąca na tych posiadach pańszczyzna i inne dziedzicowi należące się służebności i daniny mają być okupione.*”

Cyt. Za: Analiza tekstów źródłowych z historii, Wydawnictwo Szkolne Omega, Kraków 2001, str. 128.

c) „*Sadownictwo weszło na drogę postępu, w wielu kótkach (...) zakładają gospodarze sady (...), w uprawie roli znaczna zaszła co do ulepszania zmiana, mianowicie tam, gdzie gospodarze sadzą buraki. W wielu Kótkach nabierają członkowie zamiłowania do robienia prób z ulepszonymi gatunkami zbóż, roślin pastewnych i ziemniaków (...) zagęszczają się płodozmiany, jak też rozpowszechniają się koniczyny, saradela, kukurydza (...).*”

Cyt. Za: Analiza tekstów źródłowych z historii, Wydawnictwo Szkolne Omega, Kraków 2001, str. 130.

Rozstrzygnij na podstawie danych ze źródła a) w którym z zaborów najszybciej rozwijała się produkcja rolna. Wyjaśnij przyczyny tego zjawiska odwołując się do informacji ze wszystkich źródeł:

Rozstrzygnięcie:

.....

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 20. (1 pkt)

Materiały źródłowe:

a)

Antoni Gaudi Casa Milá w Barcelonie, zdjęcie za: Eszkola.pl.

b)

Zdjęcie, za: wikipedia.pl.

c)

Düsseldorf, biurowiec Mannesmann (P. Behrens, 1911–12), Niemcy fot. M. Czerny/Archiwum Ilustracji WN PWN SA © Wydawnictwo Naukowe PWN, <https://encyklopedia.pwn.pl>.

Podaj nazwy stylów architektonicznych, prezentowanych na zdjęciach:

Źródło a):

.....

Źródło b):

.....

Źródło c):

.....

Zadanie 21. (1 pkt)

Materiał źródłowy:

	1921 rok	1931 rok	1938 rok
chłopi	53,2%	52%	50%
robotnicy	27,6%	29,3%	30,2%
drobnomieszczaństwo	11%	10,6%	11,8%
Inteligencja i pracownicy umysłowi	5,1%	5,6%	5,7%
pozostali	1,5%	1,3%	1,1%
burżuazja	1,1%	0,9%	0,9%
Wielcy właściciele ziemscy	0,4%	0,3%	0,3%

Za: Janusz Ustrzycki, Ciekawi świata. Historia Zakres podstawowy. Podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych Wyd. Operon, Gdynia 2012, str. 41.

Rozstrzygnij, czy gospodarka polska okresu międzywojennego miała charakter przemysłowo – rolniczy, czy rolniczo –przemysłowy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródła.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

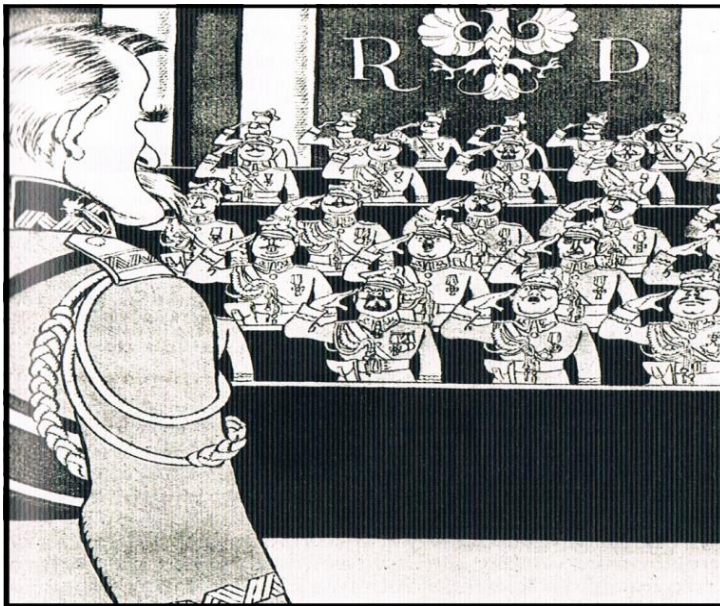
.....

.....

.....

Zadanie 22. (2 pkt)

Materiał źródłowy:

Józef Piłsudski otwierający sejm, rysunek satyryczny, za: Janusz Ustrzycki, Ciekawi świata. Historia Zakres podstawowy. Podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych Wyd. Operon, Gdynia 2012, str. 97.

I. Wskaż prawidłową odpowiedź:

Rysunek powstał:

- a) Przed uchwaleniem noweli sierpniowej
- b) Po uchwaleniu konstytucji kwietniowej
- c) Przed ustąpieniem Stanisława Wojciechowskiego z funkcji prezydenta
- d) Po rozwiązaniu Centrolewu

II. Zinterpretuj wymowę rysunku, odwołując się do jego elementów graficznych.

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 23. (2 pkt)

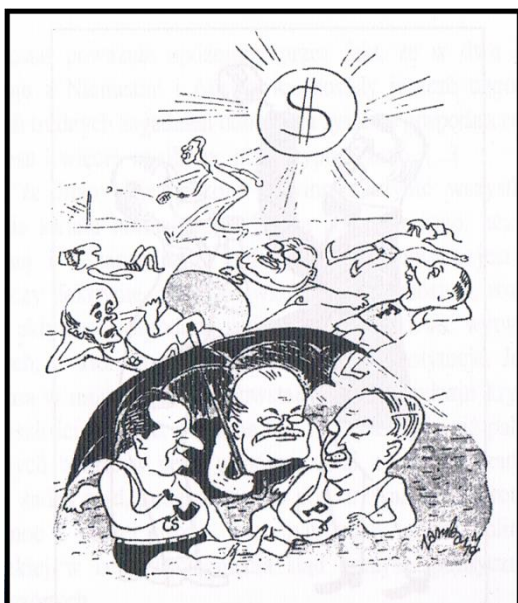
Materiały źródłowe:

a)

Pomoc USA:		
Kraj	Ogółem	Pomoc w %
Austria	726,1	5
Belgia – Luksemburg	556,6	3,8
Dania	278,9	1,9
Francja	3103,8	21
RFN	1472,6	10
NRD (pomoc żywnościowa)	15,0	0,1
Grecja	773,9	5,2
Islandia	34,6	0,2
Irlandia	146,2	1,0
Włochy	1577,8	10,7
Holandia	980,1	6,6
Indonezja	101,4	0,7
Norwegia	274,7	1,9
Portugalia	49,8	0,3
Szwecja	106,8	0,7
Triest	31,8	0,2
Turcja	277,5	1,9
Wielka Brytania	3585,6	24,3
Jugosławia	231,0	1,6
Europejska Unia Płatnicza	361,6	2,5
Różne	55,9	0,4

Cyt. Za Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 311.

b)

Karykatura, Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 310.

c) „Przy rozważaniu potrzeb Europy w celu jej odbudowy brano dokładnie pod uwagę jej fizyczne straty w ludziach i rzucające się w oczy zniszczenia miast, fabryk, kopalń i kolei żelaznych.(...) Jest rzeczą logiczną, że Stany Zjednoczone powinny uczynić wszystko, co leży w mocy, żeby dopomóc do przywrócenia światu normalnego zdrowia gospodarczego, bez czego nie może być mowy o równowadze politycznej i o zapewnieniu pokoju.”

Cyt. Za Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 308.

I. Podaj nazwę planu ilustrowanego przez wszystkie źródła oraz datę jego powstania:

Nazwa:

.....

Data:

.....

II. Wyjaśnij wymowę źródła b). Odwołaj się do konkretnych elementów graficznych.

Wyjaśnienie:

.....

.....

Zadanie 24. (2pkt)

Materiały źródłowe:

a) „(...) Nie przeszkodziło to prowokatorom w zorganizowaniu w czwartek demonstracji, którą od dawna przygotowywali także przy pomocy przyjezdnych organizatorów. Na Poznaniu skupiła się cała uwaga ośrodków imperialistycznych, albowiem chodziło o to, aby Poznań, miasto Międzynarodowych Targów i w okresie Targów – uczynić terenem zamieszek.”

Cyt. Za Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 398.

b)

„Jak cenzura zdjęta „Dziady”

Związek Literatów

Rozpoczął obrady. (bis)

Tylko jeden wielki feler

Nie wie PZPR (bis)

Co w tym jest.

Towarzysz Wiesław ma rację.

Mamy w Polsce demokrację.

Towarzysz Wiesław ma rację.

Demokracja jest.

Cyt. Za Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 403.

c)

„Chłopczy z Grabówka, chłopcy z Chylonii,

Dzisiaj milicja użyła broni,

Dzielnieśmy stali i celnie rzucali.

Janek Wiśniewski padł.”

Cyt. Za Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 405.

d)

„Robotniczy protest przeciw wygórowanym podwyżkom, który był wyrazem postawy całego niemal społeczeństwa, pociągnął za sobą brutalne prześladowania. W Ursusie i innych miastach bito, kopano i masowo aresztowano demonstrantów. Najszerszy zasięg miało wyrzucanie z pracy, co oprócz aresztowań szczególnie uderzyło w rodziny represjonowanych. (...) Zastosowane wobec robotników represje stanowią naruszenie podstawowych praw człowieka uznanych zarówno w prawie międzynarodowym, jak i obowiązujących w polskim prawodawstwie (...). Dlatego Komitet domaga się amnestii dla skazanych i aresztowanych oraz przywrócenia wszystkim represjonowanym pracy (...).”

Cyt. za Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 408-409.

I. Podaj daty roczne wydarzeń, o których mówią źródła:

Źródło	Data wydarzenia:
:	
a)	
b)	
c)	
d)	

II. Rozstrzygnij, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe:

Zdanie	Prawda:	Fałsz:
W czasie wydarzeń, opisanych w źródle a) premierem był Józef Cyrankiewicz.		
Towarzysz Wiesław, wspomniany w źródle b) to Edward Gierek.		
Powodem wszystkich wydarzeń, przedstawionych w źródłach była podwyżka cen żywności.		
Komitet, o którym mówi źródło d), powstał po wyborze na papieża Jana Pawła II.		

Zadanie 25. (2 pkt)

Materiał źródłowy:

„(...) Umowa o podziale mandatów poselskich dotyczy tylko wyborów do Sejmu X kadencji. Zgodnie z tym podziałem, 60% mandatów poselskich przypada na koalicję PZPR, ZSL i SD, a dalsze 5% na PAX, PZKS, UChS. Kandydaci bezpartyjni, zgłoszeni przez niezależne grupy obywateli, rywalizować będą między sobą o 35% ogólnej liczby mandatów poselskich. (...) Swoboda wyborów do Senatu nie jest ograniczona żadnym uzgodnieniem dotyczącym podziału mandatów. (...)”

Cyt. Za Melania Sobańska – Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1998, str. 418-419.

I. Podaj datę (dzień, miesiąc, rok) przeprowadzenia wyborów, o których mówi tekst źródłowy:

Data:

.....

II. Podaj imiona i nazwiska prezydenta i premiera, wybranych w wyniku tych wyborów sejmowych:

Prezydent:

.....

Premier:

.....

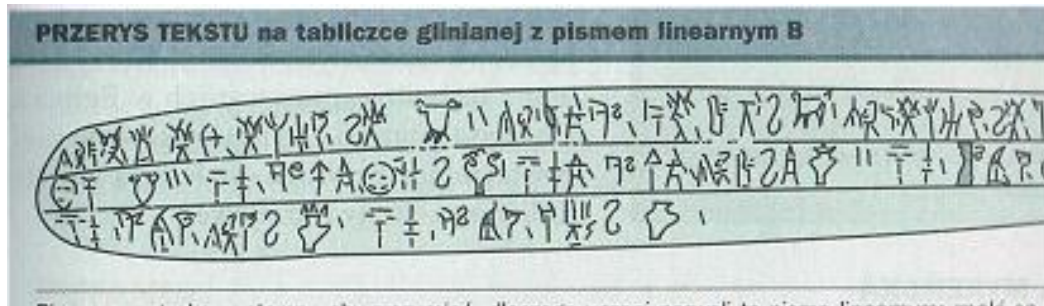
Zadanie 26. (12 pkt)

Zadanie zawiera pięć tematów wypracowań. Wybierz i opisz jeden z tematów.

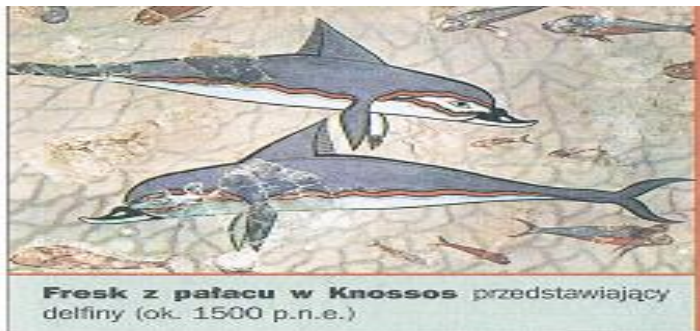
1. Scharakteryzuj osiągnięcia cywilizacji minojskiej i mykeńskiej. W pracy wykorzystaj załączone materiały źródłowe.
2. Scharakteryzuj i oceń panowanie trzech piastowskich Bolesławów – Chrobrego, Śmiałego i Krzywoustego.
3. Opisz i oceń sytuację wewnętrzną (polityczną, gospodarczą i kulturalną) Rzeczypospolitej w XVII wieku.
4. Stany Zjednoczone w XIX wieku – scharakteryzuj rozwój USA w tym okresie. W pracy wykorzystaj załączone materiały źródłowe.
5. PRL podlegała czy suwerenna? Scharakteryzuj sytuację Polski po II wojnie światowej.

Materiały źródłowe do zadania 1:

a)

b)

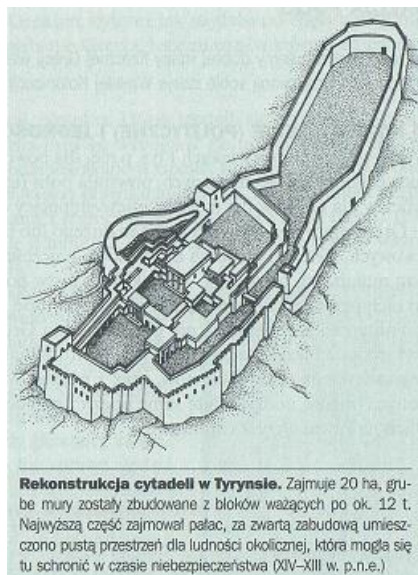

Fresk z pałacu w Knossos przedstawiający delfiny (ok. 1500 p.n.e.)

Piękną panią widoczną na fragmencie malowidła z pałacu w Knossos (ok. 1500 p.n.e.) odczytano „Parianką”

c)

Rekonstrukcja cytadeli w Tyrynsie. Zajmuje 20 ha, grube mury zostały zbudowane z bloków ważących po ok. 12 t. Najwyższą część zajmował pałac, za zwiartą zabudową umieszczono pustą przestrzeń dla ludności okolicznej, która mogła się tu schronić w czasie niebezpieczeństwa (XIV–XIII w. p.n.e.)

Ilustracje za: Ewa Wipszycka, Historia dla maturzysty. Starożytność. Zakres rozszerzony, liceum ogólnokształcące. Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2003, str. 81-83.

Materiały źródłowe do zadania 4:

a) Doktryna Monroego:

Ze względu na nasze sumienie oraz na przyjacielskie stosunki istniejące między mocarstwami a Stanami Zjednoczonymi oświadczamy, że będziemy uważać wszelkie próby rozszerzenia ich systemu na drugą część półkuli za niebezpieczny dla naszego spokoju i naszego bezpieczeństwa.

(...) Polityka, jaką prowadzimy w stosunku do Europy, od początku wojen, które tak długo zaprzętały tę część globu, pozostała ta sama : polega ona na niewtrącaniu się w sprawy wewnętrzne jakiegokolwiek państwa, na uważaniu rządu de facto za rząd prawowity względem nas. (...) Jednakże w sprawach dotyczących kontynentów amerykańskich zmieniają się okoliczności. Jest niemożliwe, aby mocarstwa sprzymierzone chciały narzucić swój system polityczny jakiejś części tych kontynentów bez zagrożenia naszemu szczęściu i naszemu pokojowi i nie przypuszczamy, aby nasi bracia z południa chcieliby przyjąć go z własnej woli. Nie byłoby też możliwe przez nas pozostanie w pozycji obojętnych widzów wobec interwencji, niezależnie od jej formy.(...)

b)

STANY ZJEDNOCZONE W DRUGIEJ POŁOWIE XIX WIEKU

c)

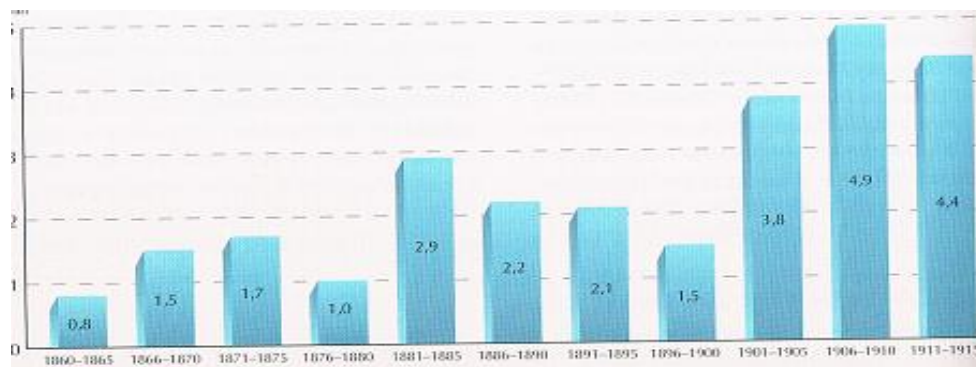
Koncentracja przemysłu w USA:

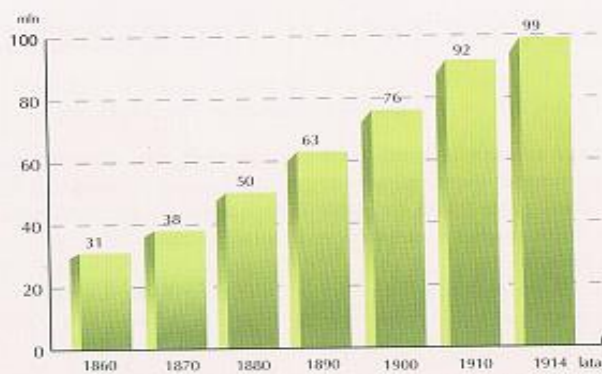
Materiały źródłowe do zadania 4 c. d.:

d)

Fale imigracji do USA:

Imigracja do Stanów Zjednoczonych w latach 1860-1915

Ludność Stanów Zjednoczonych w latach 1860-1914

Wszystkie źródła za: Piotr Galik, Zrozumieć przeszłość. Lata 1815 -1939. Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Część 3. Zakres rozszerzony. Wyd. Nowa Era, Warszawa 2014, str. 60, 166, 167, 238.